

GLEDALIŠKI LIST

SEZONA
1923'24

ŠTEVILKA 16

IZDAJA UPRAVA
NARODNEGA
GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI

KOSTA VUKAŠINOVIĆ

LJUBLJANA, Dunajska cesta števil. 1/a
Palača Ljubljanske kreditne banke

Trgovina modnih čevljev in usnjatih izdelkov:

== Listnice - Damske torbice ==

Čistovalni usnjati predmeti i. dr.

Samoprodaja in zaloga izdelkov tovarne „PETOVIA“, d. d.

Jadranska banka BEOGRAD

Dionička glav. ... Din 60,000.000

Rezerva Din 30,000.000

Podružnice:

Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Šafranovo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb,

Amerikanski odio.

Naslov za brzojavke: Jadranska

Afiliirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar; *Frank Sakser State Bank,* Cortland Street 82, New-York City, *Banco Yugoslavo de Chile,* Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kine itd. kakor:

lestence, namizne, stoječe svetiljke itd. itd.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v kovini, lesu, svili, steklu itd. edina jugoslovenska

Svetlobna industrija „VESTA“.

Naročila samo na atelje „VESTA“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8/1.

SPORED.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Torek,	29. januarja	Zaprto.	
Sreda,	30. "	Golobček	Red D
Četrtek,	31. "	Zaprto. (Generalna vaja.)	
Petek,	1. februarja	Beneški trgovec. Premiera :	Izven
Sobota,	2. "	Othello	Izven
Nedelja,	3. "	ob 3. uri popoldne Ugrabljene Sabinke	Izven
Nedelja,	3. "	ob 8. uri zvečer Beneški trgovec	Izven
Ponedeljek,	4. "	Mogočni prstan	Red B

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Torek,	29. januarja	Traviata. Gostuje ga Vesel- Polla	Red B
Sreda,	30. "	Suzanina tajnost — Mozart in Salieri — Gianni Schicchi	Red A
Četrtek,	31. "	Plesni večer mladostne ple- salke gne Rut Vavpotičeve	Izven
Petek,	1. februarja	Gospodovski sen	Red E
Sobota,	2. "	ob 3. uri popoldne Prodana nevesta. Ljudska predstava	Izven
Nedelja,	3. "	Gorenjski slavček, 25. pred- stava	Izven
Ponedeljek,	4. "	Zaprto.	

Uprava si pridržuje pravico spremembe sporeda in zasedbe.

<p>Priporoča se stara, solidna tvrdba</p>	<h1 style="margin: 0;">J. Maček</h1>	<p>največja zaloga oblek na Aleksandrovi cesti samo št. 12</p>
--	--------------------------------------	---

Beneški trgovec.

Igrokaz v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Oton Župančič.

Režiser: O. ŠEST.

Beneški dož		g. Sancin
Kraljevič maroški, } Kraljevič aragonski, }	Porzijina snubca {	g. Skrbinšek
Antonio, beneški trgovec		* * *
Bassanio, njegov prijatelj		g. Terčič
Solanio, } Salarino, } prijatelji Antonija { Graziano, }		g. Peček
Lorenzo, ljubimec Jessike		g. Jerman
Shylock, žid		g. Cesar
Tubal, žid, njegov prijatelj		g. Gregorin
Lancelot Gobbo, Shylockov sluga		g. Drenovec
Stari Gobbo, Lanzelotov oče		* * *
Salerio, sel iz Benetk		g. Danilo
Leonardo, Bassanijev sluga		g. Medven
Baltazar, } Stefano, } slugi Porzije {		g. Plut
Pisar		g. Jan
Porzia, bogata dédična		g. Bertok
Nerissa, nje družica		g. Smerkol
Jessika, Shylockova hči		g. Kumar
		g. Sršen
		ga Marija Vera
		gna Ješkova
		gna M. Danilova

* * * Shylocka in kraljeviča aragonskega igrata izmenoma
gospoda Lipah in Rogoz.

Beneški senatorji, uradniki sodnega dvora, jetniški ključar,
strežaji in spremniki.

Godi se deloma v Benetkah, deloma v Belmontu, Porzijinem
letovišču.

Scenično glasbo zložil kapelnik g. Pauer. — Dekoracije po slikah
starih mojstrov Carpaccia, Bellinija, Pinareala naslikal šef
gledališke slikarne g. Skružny.

OTHELLO.

Tragedija v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Prevel Oton Župančič.

Režiser: O. ŠEST.

Beneški dož	g. Lipah
Brabantio, senator	g. Skrbinšek
Prvi senator	g. Medven
Drugi senator	g. Sancin
Graziano, Brabantijev brat	g. Cesar
Lodovico, Brabantijev sorodnik	g. Drenovec
Othello, plemenit zamorec v beneški službi	g. Putjata
Cassio, njegov pobočnik	g. Kralj
Jago, njegov praporščak	g. Rogoz
Roderigo, beneški plemič	g. Gregorin
Montano, namestnik na Cipru	g. Peček
Desdemona, Brabantijeva hči, Othellova žena	ga Marija Vera
Emilija, Jagova žena	ga Juvanova
Bianca, Casijeva ljubica	gna M. Danilova
Glasnik	g. Terčič

Plemiči, vojaki, senatorji, godci.

Prvo dejanje se godi v Benetkah, naslednja na Cipru.

Glasbo zložil g. Balatka.

Po prvem in četrtem dejanju daljša pavza.

**Za dame in
za gospode !**

Došli so novi francoski modeli „POIRET“

Brata Brunskole

konfekcija in splošno specialno krojaštvo po meri
v Ljubljani, Židovska ulica števil. 5

Združene mlekarne, d. d.

Ljubljana, Vojaška ul. 10.

••••• Telefon 446. •••••

•• Centrala slovenskih mlekar. ••

Ima stalno v zalogi **sir** vseh vrst, namizno in čajno

maslo, mleko

na debelo in drobno, ki ga dostavlja strankam na dom. •••••

SUZANINA TAJNOST.

Intermezzo v enem dejanju. Napisal Enrico Golisciani.
Vglasbil E. Wolf-Ferrari.

Dirigent: A. NEFAT.

Režiser: O. ŠEST.

Grof Gil	g. Rigo
Grofica Suzana, njegova soproga	gna Thalerjeva
Sante, sluga	g. Zupan

Čas: sedanjost.

MOZART IN SALIERI.

Dramatske scene. Spesnil Puškin. Poslovenil P. Debevec.
Vglasbil N. Rimski-Korsakov.

Dirigent: L. MATAČIČ.

Režiser: P. DEBEVEC.

Mozart	g. Burja
Salieri	g. Betteto
Slepi godec	g. Jermol

Prva slika v sobi Salierijevi; druga slika v krčmi.

Čas: okrog 1790.

GIANNI SCHICCHI.

Komična opera v enem dejanju. Besedilo zložil G. Forzano.
Poslovenil dr. I. Sorli. Vglasbil G. Puccini.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Gianni Schicchi	g. Levar
Lauretta, njegova hči	gna Korenjakova
Zita, nazvana „Stara“, sorodnica Buosa	gna Rewiczewa
Rinuccio, nečak Zite	g. Kovač
Gherardo, nečak Buosa	g. Mohorič
Nella, njegova soproga	ga Ga-Jermanova
Gherardino, njen sin	g. Jakše
Betto iz Signe, svak Buosa	g. Šubelj
Simon, sorodnik Buosa	g. Zupan
Marco, njegov sin	g. Pugelj
Ciesca, njegova soproga	ga Smolenskaja
Maestro Spinelloccio, zdravnik	g. Perko
Amantio plemeniti Nicolao, notar	g. Debevec
Pinellino, čevljar	g. Bogojevič
Guccio, barvar	g. Finko

Dejanje se vrši v Firenci leta 1299.

Svetlobna telesa posodila tvrdka «Vesta».

Vsebinska. Gianni Schicchi. Florentinski bogataš Buoso Donati je umrl in za njegovo veliko premoženje, ki ga je pokojnik volil fratrom, se vname velik prepir. Gianni Schicchi, z vsemi žalbami namazani premetenec, vso zapuščino prav po salamonsko razdeli: mrtveca dá na skrivaj pokopati, sam pa leže v pokojnikovo posteljo in kot falso Donati narekuje testament notarju znova. Vsakemu kaj zapusti, sebi pa seveda največ. Prevara mu izvrstno uspe, dejanje je polno tragikomičnosti in vse skupaj se konča tako, da ima vsak, česar si želi: s svatbo dveh mladih zaljubljenecv.

V četrtek dne 31. januarja 1924.

PLESNI VEČER

mladostne plesalke gospodične RUT VAVPOTIČEVE,
soloplesalke baleta Narodnega gledališča v Ljubljani.

SPORED:

- 1.) Chopin: Valse v E-molu.
- 2.) Mendelssohn: Pomladna pesem.
- 3.) Čajkovski: Jesenska pesem.
- 4.) Čajkovski: Chanson triste.

* * *

- 5.) Schumann: Elan.
- 6.) Škerjanc: Iz suite k „Žlahtnemu meščanu“
 - a) Indijski motiv.
 - b) Groteska.
- 7.) Crieg: Škrat.
- 8.) Rahmaninov: Polichinelle.

* * *

Pri klavirju gospod Niko Štritof.

Damska konfekcija in modni ateljé

TEODOR KUNC

MESTNI TRG 14

POD TRANČO 2

Modna, galanterijska trgovina in parfumerija
M. BARTL, Ljubljana, Stritarjeva ulica 2

Glavno zastopstvo kolonjske vode za Slovenijo Johann Maria Farina, gegenüber dem Jülichplatz v Kölnu ob Reni.

Prodana nevesta.

Komična opera v treh dejanjih. Besedilo spisal K. Sabina, prevel
A. Funtek. Vglasbil B. Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: FRANJO BUČAR.

Krušina, kmet	g. Šubelj
Katinka, njegova žena	gna Kattnerjeva
Marinka, njiju hči	gna Rozumova
Miha	g. dr. Rigo
Neža, njegova žena	gna Ropasova
Vašek, njiju sin	g. Banovec
Janko, Mihov sin, iz prvega zakona	g. Kovač
Kecal, mešetar	g. Betetto
Vodja glumačev	g. Medven
Esmeralda, plesalka	ga Matačičeva
Indijanec	g. Drenovec

Godi se v večji češki vasi v sedanjosti. — Prva vprizoritev
leta 1866. v Pragi.

MODNI SALON DAMSKIH KLOBUKOV
ANGELA PEKOLJ
ALEKSANDROVA CESTA 12
== se priporoča veleceenjenim damam ==

Specialna trgovina damskega in moškega sukna
Zaloga belega blaga

Josip Bedrač Aleksandrova c. 12

**Veletgovina čevljev
in gonilnih jermenov**

Frković i drug

Ljubljana, Kongresni trg 9

25. predstava.

Gorenjski slavček.

Komična opera v treh dejanjih. Spisala L. Pesjakova in E. Züngl.
Vglasbil Anton Foerster.

Dirigent: J. JERAJ.

Režiser: O. ŠEST.

Majda, vdova	gna Sfiligojeva
Minka, njena hči	ga Zikova
Franjo, študent	g. Šimenc
Chansonette, učitelj petja	g. Levar
Ninon, njegova soproga, plesalka	ga Lewandowska
Štrukelj, oskrbnik	g. Zupan
Rajdelj, njegov pisar	g. Mohorič
Lovro, prijatelj Franja	g. Debevec
Krčmar	g. Perko
Kurir	g. Drenovec
Pismonoša	g. Bekš
Prva učenka Chansonetta	ga Jeromova
Druga učenka Chansonetta	gna Korenjakova

Vaščani, hlapec, nosači, otroci, učenke Chansonetta.

Dejanje se vrši na Gorenjskem.

Prva vprizoritev l. 1872.

V. BEŠTER ATELJE „**HELIOS**“
Oglejte si slike, Aleksandrova cesta 5

Priporočamo vsem rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO
izvrsten pridatek za kavo

Shakespeare: „Beneški trgovec“.

Častitemu gospodu Williamu Shakespearju se je zopet enkrat zljubilo, da je potrkal na vrata pri našem direktorju, pa sta se zme nila za „Beneškega trgovca“. Zadeva je presneto čedna, tantijem ni več, in vse drugo se bo pa že našlo.

„Beneški trgovec“ za naš teater ni nov. Igralo se ga je rado že za časa Dragutinoviča in pred štirimi sezonami je tudi užival lep uspeh z Osipovičem kot Shylockom. Vendar tako, kot drugje zunaj pogosto, smo tudi pri nas imeli predstavo, ki bi se imela nazivati prej „Shylock“ kot pa „Beneški trgovec“. — Shakespeare pa je napisal „Trgovca“, napisal je igrokaz, če že ne komedije, gotovo pa ni prav, položiti vso težo na tragično noto žida . . .

In v tem je razlika sedanje vprizoritve. Venecija, veselje, razkošje, bogastvo in mladost. Vse, kar nastopa, je mlado . . . Med njimi trgovec, izkušen, morda malo utrujen . . . Med njimi Shylock, črnogled, siten, sovražen veselju . . . Vse veselje ni zastor in pro spekt za Shylocka — on sam pade med vrvenje — in skoraj da po kvari za hip veselo razpoloženje . . .

Veselje do življenja je dominantna — hebrejski nazori Shylocka samo disonanca. — Vse, prav vse skupaj, pravljica o treh parčkih, o bogati dedični, o prebrisani židinjki-lepotici, o ljubezni, šali in o čudoviti sodni razpravi . . . Haha, Shylock, stari godrnjač, ali smo te ugnali . . .

Takrat, ko se zgosti veselje in lepota tako zelo, da zmanjka besede, takrat se rode toni . . . in Shakespeare jim odpre celo bajno noč . . . Pravijo: peti akt, ta je odveč . . . Prav res, bil je odveč, odveč je bil takrat, ko so transponirali vse na Shylocka, ko so zanj vtaknili eno celo sceno, katere ni v nobeni Shakespearjevi izdaji, namreč: stari žid se vrne od večerje pri Bassaniju in najde vrata svojega doma odprta — hiti v sobe in se vrne ter si puli brado, obupno jehteč: Jessica, Jessica — nato zastor . . . Vse to je prav lepo, ne glede na to, da bi stari Shakespeare sam pogruntal tako sceno, če bi hotel, ampak ne spada k „Beneškemu trgovcu“. . . Torej peti akt, ta je obdan od pravljicega diha, kot predslutnja čudovitih sladkos i. Shakespearjeva erotična poezija, polna mesečine in miline, postane kot sen, kot Notturmo nežnosti . . .

Tako naj bo. In prva točka bo,
ki nanjo bom Nerisso zaprisegel:
kako je s spanjem? Ali greva zdaj,
ali počakava večera naj?

A dan bi želel hitro spet za goro,
da spal bi pri pisarčku mladem skoro.
Naj bo! A bolj ko vsako drugo stvar,
Nerissin prstan čuval bom vsekdar.

Trije pari, tri želje, luna se deli in pomežikne vsakemu malo — noč pa prede in gode, prede in gode . . . in tako noč . . .

Mi pa spustimo zastor — povabimo gospoda Williama Shakespearja k premieri — in obogatimo naš ciklus njegovih del za en večer.

Rev. da. G. G. G.

W. Shakespeare: „Beneški trgovec“.

Premiera „Beneškega trgovca“ je peta Shakespearjeva premiera na našem odru po uedinjenju. Po komedijah „Sen kresne noči“ in „Komedije zmešnjav“ je bilo v Shakespearjevih „Kar hočete“, „Hamletu“ in „Othellu“ lani in letos največ navdušenja in razprodanih hiš. Zato piše po pravici „Prager Presse“ (25. avgusta 1923.), ocenjujoča našo prošlo sezono, med drugim: „... Shakespeare, ki je najboljšo merilo za višino vsakega gledališča, je bil igran 30 krat in zavzema tedaj osmino vseh predstav.“ —

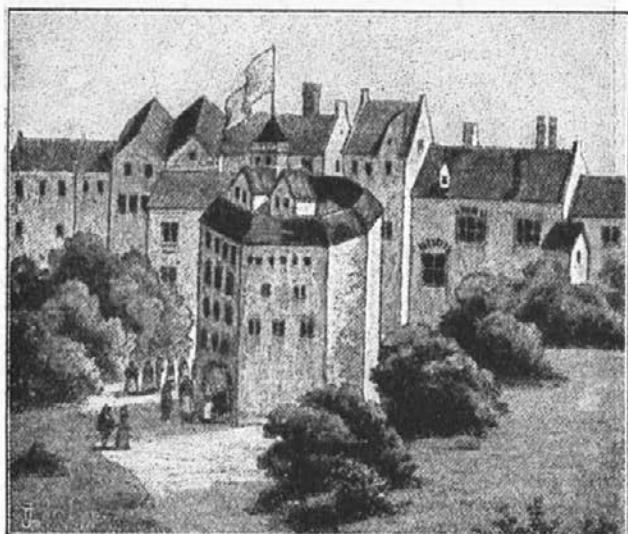
W. Shakespeare.

Premiera „Beneškega trgovca“ bo osemnajsti Shakespearjev večer v tekoči sezoni. Upajmo, da ga bo naše občinstvo, ki Shakespearja nad vse ceni, vzprejelo tako, kot to krasno delo zasluži.

Delo je napisano med 1594. in 1598. Prvi Župančičev prevod (Slov. Matica 1905., drugi izpremenjeni Nova založba 1921) ima tole krasno opombo:

„Čudovita je umetnost v tem delu, ki je vanjo spojil Shakespeare vse tri glavne dramske kategorije v harmonično celoto. Dočim zgrabi

v „Kralju Learu“ *Ἀραγξή*, brezobzirno vladajoča nad vsem dejanjem in nehanjem ljudi, vsako osebo, ki stopi na prizorišče, tirajoč jo v pogubo, se razvija v „Beneškem trgovcu“ usoda vsakega posameznega junaka popolnoma v soglasju z njegovim značajem. Tam ozadje — elementaren vihar, ki se mu mora brezpogojno ukloniti človeška moč, tu — z ladjami odičeno morje, nestalno in pogubno, a vendar zibajoče up. Okoli resne drame trgovca Antonija in tragedije Shylocka se pleče liki lahna arabeska vesela komedija Antonijevih prijateljev. Shylock je med najznamenitejšimi figurami, ki jih je izobličil Shakespearjev duh: junak silne, dosledne strasti, ki ga pribiča do tragičnega padca. Toliko človeka je v tem zakrknjenem židu, da bi človeka mikalo pisati njegovo apologijo. Mogoče ni gledal

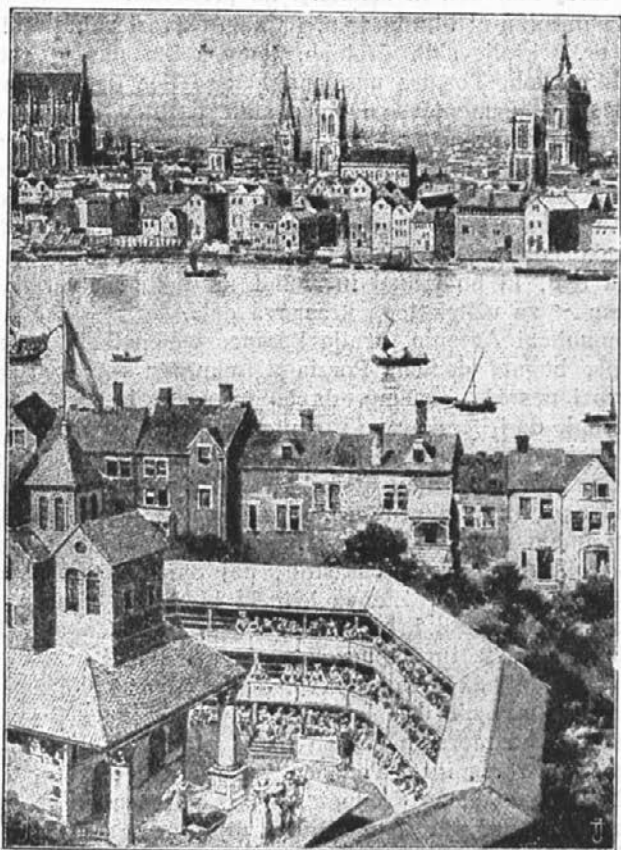
Globe-gledališče (od zunaj).

Shakespeare v nobeni drugi drami človeškega gibanja s tako mirnim, neprizadetim očesom, kakor v tej; to je duševno razpoloženje umirjenega umetnika, ki ne obsoja, marveč opazuje in obrazi; svet mu je, kakor Antoniju, „igrišče, kjer igramo vsak vlogo“. Lični prijatelji Antonijevi so lahko treznemu opazovalcu približno toliko nesimpatični, kolikor Shylock; nedostaje jim resnosti in globokosti, zlasti pa veličine trpljenja, ki bi nas spravila z njimi, kakor nas spravi s Shylockom.“

V teh kratkih besedah je dovolj karakterizovan igrokaz in pove vse tistim, ki hočejo napraviti iz „Beneškega trgovca“ lahko komedijo, še bolj pa onim, ki si jo — po starem kopitu — predstavljajo za nekako tragedijo Shylockovo.

Delo je zmes obojega. S čudovitimi barvami je naslikana krasna podoba: dve ladjici, na eni prijateljstvo, na drugi ljubezen, se brez-

skrbno zibljeta po valovih mladosti in ne vidita grozeče čeri + krvoločnega juda. To je vse; seveda okinčano in izdelano od mojstrske roke. Predvsem ne smemo pozabiti, da se nahajamo skoro v pravljicnem svetu in da so bile pesniku vse osebe enako pri srcu in prav tako vsa dejanja, predvsem peto, ki sicer nima toliko dramatične sile kot druga, ki pa je apoteoza „tega slavospeva prijateljstvu in visoke pesmi trgovine“.

Globe-gledališče (od znotraj).

Dejanje samo je — kar se fabule dramatis tiče — prav za prav preprosto in nam zato ni treba navajati vsebine. Kdor se bo za detajle zanimal, ga bo dovolj poučil I. Keleminov „Uvod“ v imenovani drugi Župančičevi prestavi.

Toda omeniti moramo predvsem „pravljicnost“ treh Porzijinih skrinjic, določbe, katere bi noben še tako strog oče ne postavil v testament svoji hčeri. Nadalje, da je vse Antonijevo („Kraljevi kupec“!) premoženje, torej denar in blago, ob istem času na morju, in potem pravno nemogoče posojilno pismo. Pomisliti moramo, da se

nahajamo v Benetkah, politično, trgovsko in kulturno visoko stoječem mestu, v dobi največjega procvita, za časa dožev. Izključeno je, da bi kak notar, pa naj bo še tako zakoten, sestavil tako pismo. Še bolj izključeno pa je, da bi jurist, kakor so bili doži, mogle pripustiti, da se trgovcu zares izreže funt mesa, ker ne more plačati globe. Take eksekucije — dasi so bili tozadevni zakoni že v najstarejših časih priznani — ne pozna zgodovina človeškega prava in bi je torej tudi dož in senatorji ne pripustili.

Toda pesniku ni bilo na tem, da nam ustvari nekaj realističnega, kakor n. pr. v kraljevskih dramah, temveč šlo mu je zato, da je bila publika Globe-Theatra nasičena kar se tiče dejanja in kolorita. Kako slična je zamenjava dveh enakih oseb v komedijah (n. pr. „Mnogo krika za prazen nič“, „Komedijska zmešnjav“, „Kar hočete“ in dr.) nespoznanju dveh parov zaljubljenecv pred senatom! Kako neverjetno je Porzijino znanje prava in postav pred — dožem in juristi! Kako neverjeten sam dož, ki ne ve drugega pametnega povedati, kakor da povabi vso lično družbo — na obed!

Toda tisti, ki bo iztikal in vohal za takimi stvarmi, bo opeharjen sam — za užitek tega krasnega dela.

Melanholični Antonio, kraljevi kupec v Benetkah, na eni strani — in lepa, bogata dedična Porzia v Belmontu — na drugi strani: obema grozi nesreča, prvemu, da bo trgovsko in življensko propadel, in drugi, da izbere pravo skrinjico mož, ki ga ona ne ljubi. In čudežno se ta dva rešita vseh nevarnosti. Antonio pride zopet do blagostanja, Porzia pa dobi moža, ki ga ljubi.

Vendar pa sta to edini figuri, katerima ne moremo ničesar očitati. Vsi drugi imajo napake. Da ne govorimo o razsipnih, razuzdanih in lahkomišljenih Antonijevih parasitih, naj omenimo predvsem Shylockovo hčerko, Jessico. Židova hči, ki nima več matere, ubeži od očeta, ga okrade, zataji in se vda kristjanu. Žid Tubal, „dobri prijatelj“ Shylockov, je tip škodeželjca, ki uživa nad nesrečo svojega rojaka in sorodnika. In končno ves sodni dvor z dožem na čelu! Ti kristjani so v resnici še slabši kot Shylock v največji svoji strasti.

Vzpričo tega moramo gledati na Shylocka zgolj kot na edino realistično figuro vse igre. Toda on v izbruhu svoje strasti faktično ne pokaže nobene etične vrednote, je zaslepljenec, ki je gluhi in se spozablja tako daleč, da so mu ljubši dragulji in denar kot življenje lastne hčerke.

„Da bi mi ležala hči mrtva pred nogami in imela dragulje v ušesih! Da bi ležala v krsto zabita pred mojimi nogami in zlati v krsti! — —“

Takemu početju mora seveda slediti kazen. Toda kaka je ta kazen?

Shylock se mora odpovedati vsemu svojemu blagostanju in se mora dati on, ortodokсни žid — pokristjaniti. To je huda obsodba in za žida gotovo večja od smrtne kazni.

* * *

Mnogo je še problemov v „Beneškem trgovcu“, ki bi se pred ostro kritiko težko obdržali na verjetni moralični in etični vzprejem-

ljivosti, kakršne smo vajeni pri Shakespearju. Toda naš igrokaz ni noben „Macbeth“ ali „Kralj Lear“.

Zato je šla moderna režija na to delo brez predsodkov in brez entuziazma, (kadar ta ni na mestu, kot n. pr. pri Shylocku, katerega so njega dni smatrali za glavno osebo in so ga igrali gledališki ravnatelj ali režiser, ki se je zaročil z ravnateljovo hčerko, ali žonglerski gostje — in so pri tem peto dejanje kratkomalo črtali!), temveč ga je vzprejela kot si ga je Shakespeare v resnici brezdvomno tudi zamislil: vsem osebam, ki nastopijo v tej igri, je bil skrajno pravičen, on, pesnik-mislec, ki mu je bilo življenje — oder!

Ni napravil iz maroškega kraljeviča samo divjaka in iz aragonskega samo blaziranega bebca, sicer bi jima ne dal govoriti med drugim tudi tako filozofskih sentenc in globokih misli.

Vsem lahkoživim benečanskim veternejakom-kavalirjem je tudi odpustil, češ, le izdivjajte se, saj ste mladi, toda poprej jih je še poslal v tigrovo bližino, kjer so se pošteno oznojili . . . itd.

* * *

Oh, kaj bo vse to! Saj so samo besede.

Igra je lepa, lepa, lepa! Če se igralcem in predstavi posreči, izvabiti gledalca v poetični Shakespearjev svet, bo ta pozabil na vse to, nase in na klavrno vsakdanjost.

Mladina in vsi ljubeči bodo zasanjali ljubezenske sanje beneške noči in belmontske pomladi s Porzio, Jessico, Nerisso in Bassanijem, Lorenzom in Grazianom vred. — Oni pa, ki je že vse to za njimi, bodo sanjali dvakrat: svojo mladost in mlado ljubezen v igri.

Uživali bodo in na vse pozabili!

In to je namen te igre!

K plesnemu večeru v operi.

Mlada plesalka, ki je že kot otrok v manjših baletnih vložkah zadivila naše občinstvo, prihaja to pot s celovečernim programom, da razgrne pred nami mlado in močno hotenje umetnice, ki išče novih potov preko hladnega baletnega aparata, v oblasti absolutne umetnosti, ki pozna le eno — ustvarjanje iz globin duše in ekstaz občutja.

Ritmično in linearno ubrana razgibanost telesa kot prenos duhovne sile je prvi in edini postulat plesa, ki hoče biti umetnina. Vsebina, objekt sta postranska zadeva, prav tako kot stremljenje za iluzijo — zahteva naturalistične polpretekle umetnosti —, ki je spreminjala ples v pantomimično ilustracijo, pozabila pa popolnoma, da bodi ples, kot vsaka druga umetnina, refleks duše.

Salon za dame in gospode

EMIL NAVINŠEK

šef vlasuljar slov. opere in drame v Ljubljani

Izposojevalnica gledaliških lasulj in potrebščin

Moderna strémljenja z ekspresivnostjo v plesni umetnosti nam niso nova. Seznanila nas je z njimi deloma že slavna Sent M'ahesa, pozneje Kratinova iz heleravske šole, malo enostranska; noseč ritmični element pred linearnim.

Izkustva iz iste šole je prinesla k nam Wissiakova s klasičnim baletnim plesom v stilu Karsavine, Pavlova in Fokina pa so nas seznanili zagrebški Fromanovi, pozneje bivša balerina naše opere, Polakova, in zlasti dražestna, silfidna Nikitina, danes v Berlinu in na Dunaju proslavljena, Karsavini prisposodabljana, pri nas pa, žal, skoro pozabljena umetnica.

Smelo stopa sedaj tudi naša najmlajša plesalka pred nas, da nam prikaže v pestrih slikah stopnjevanje od klasičnega plesa do ekstaz ekspresivnega, vsa moderna strémljenja v plesni umetnosti.

Chopin je zamišljen še v stilu ruskega baleta, Mendelssohnova pomladna pesem, kot čisto liričen izliv otroške čiste duše, ki se koplje v solncu, raja pa po cvetočih livadah in se veseli božjega dneva. Čajkovskega jesenska pesem sega že v globine občutja, v silna hrepenenja, ugašajoča v resignaciji tihega jesenskega večera umirajoče krasote.

V temno valovanje pa prehaja njen ples v Čajkovskega večno lepi žalni pesmi. Brezupno, tiho ihtenje, pesem solza, pesem v solzah tonečih hrepenenj.

V sfere absolutne ekspresivnosti pa nas popelje v Schumannovem Elanu (Aufschwung).

Revolucionaren tema osvobojenih energij. V šestosminskem taktu, vriskajočem zanosu uvodnega motiva v prešernih skokih, pridrvi plesalka na oder. Misel upora in osvoboditve. In že se vzbujajo dre-majoče energije, tleči ogenj pod pepelom, v globinah vre, buta ob stene, trga verige in v grandioznem prehodu iz mola v odkrit B-dur naraste vihar razpaljenih strasti v podečih se ritmih v upor; uvodni motiv osvobojenja vzplamti znova in znova, da se vedno zopet zgrudi. Vzplamti še enkrat v divjem plamenu – in razlete se stene ječe, okovi stoletij in v vriskajočih akordih uvodnega motiva, – vrhunec, h kateremu je spela vsa glasba – zadoni pesem svobode.

Dobrovoljačka banka, d. d. v Zagrebu

podružnica **LJUBLJANA**

Telef. inter. št. 5 in 720

Dunajska cesta št. 31

izvršuje vse bančne posle najkulantneje

GRIČAR & MEJAČ
GRIČAR & MEJAČ

ZALOGA OBLEK
ZA DAME,
GOSPODE IN OTROKE

3 VOGAL ———
KNAFLJEVE ULICE

Bizarno eksotična bisera Škrjančeve suite k „Žlahtnemu meščanu“ sta gotovo še v lepem in živem spominu. Orkestralni part obeh plesov pa je priredil za klavir mladi ženijalni komponist izrecno za Vavpotičevo, ki je že pri svojem prvem nastopu v Mariboru vprav s tema dvema kreacijama osvojila vse občinstvo.

Dočim je prvi ples čisto religiozno-estetičnega značaja, prehaja drugi v grotesko. Molièrova maškarada. Našemljen orient. Pol člo-

Gospodična Rut Vavpotičeva.

vek, pol lutka. Veseli stakati, prešeren marziale in v čudovitih kontrastih božajoči legati.

Izrazita groteska v ekspresivnem zmislu pa je Griegov Smatroid (Puck), po naše škrat.

Izraz razposajenega veselja malega gozdnega poredneža in nagajivčka, ki preži, plaši in lovi prestrašene male deklice.

Pol groteska, pol tragična pesnitev pa je Rahmaninovov poličinel, ki ga pleše Vavpotičeva kot lutko, ki se v prekrasnem agitatu spremeni v živo bitje, zbudi kot človek, presajen v neznan mu svet,

katerega pa ga je groza, kajti življenje je žalostno do smrti. Gorje rojenim, da niso ostali nerojeni!

Pa zazvončkajajo kraguljčki, pajac se zdrsne, odreveni in konec je strašnega sna in v brezmerih skokih raja vesela igračka, kraguljčki pa prizvonkljavajo.

V N. Štritofu je našla naša umetnica idealnega spremljevalca prekipevajočega notranje dinamike in občutja, ki jih skoro sugestivno prenaša v zvenečo dušo mlade plesalke.

K.

O. Š.

„Gorenjski slavček“ - petindvajsetič.

(K domačemu prazniku v operi.)

S tole številko „petindvajset“ je stvar takale, da velja za jubilejno številko. In praznuje se petindvajsetletnica dela, dobi se zato celó kolajno, praznuje se petindvajset let zakonskih zadev, pa naj so že srebrne ali drugačne — gotovo pa so velik praznik, ki kaže presneto žilavost in tako naprej. Ta številka je presneto v časti in zato je v redu in prav, da se je spomnimo v tem slučaju tudi mi.

Torej „Gorenjski slavček“ bo zabrenkan petindvajsetič. In to tako rekoč tekom enega leta. Petindvajset predstav enega dela, to bi pomenilo serijo 100—150 predstav v velikem mestu, in na plakatih bi bilo: danes in vsak večer Slavček. Ob nedeljah in praznikih popoldne ob 3. uri in zvečer ob 8. uri. Za tako početje nas je še dosti premalo in na tistih je, ki praznujejo 25 let poročenega življenja, da si pridobe zaslug za bodočnost, čeprav ne čisto petindvajset. Potem bo „Slavček“ danes in vsak večer. —

No, ne glede na vse! Le malo premoremo tu pri nas del, ki bi dosegla število petindvajsetih večerov. Kar pa se tiče slovenskih oper, je „Slavček“ trenutno edini. In prvi! Tega mu ne more že nihče več odvzeti.

Kje tiči vzrok? Jaz ne vem in se tudi ne brigam za to. Vem samo, da je v „Slavčku“ marsikaj domačega, prijetnega, da se dá pri njem odpočiti, da odhaja človek iz gledališča svež in neutrujen. In to še, ker je naš. Ker razumemo in poznamo vse to, čeprav se ne vrši danes. Drugje bi najbrže ne razumeli, kot je to s „Pohujšanjem“. To so naše zadeve in zato nam drage.

Sedajle, ob petindvajseti predstavi, pa si denimo postrani klobuk, zataknilo si nagelj v gumbnico in si povejmo, da je to naš majhen praznik, ki ga radi in z veseljem praznujemo — in pa, da je v nas vere dovolj, da bomo slavili kmalu tisto predstavo, ko bomo pomnožili današnji jubilej s štirimi. Če ne bo tako — potem jih zaslužimo pa vsi skupaj petindvajset.

IG. KLEINMAYR & FED. BAMBERG, dr. z o. z., LJUBLJANA.

Pravkar izšlo: Edmond Rostand: *Cyrano de Bergerac. H rojska komedija v petih dejanjih. Poslovenit Oton Ž pančič. Cena 65 Din.*

Franco ka književnost adnjih 50 let mo da ne ore n re dela, ki bi bilo v svoji dovtnosti, vznšenosti in sijaju besede t ko tiplčno francosko, kakor je ostandov „Cyrano“. Z duhom poet, z vnanjostjo nosata grdoba: srce polno ljub zni, usta pre ipev joča d po meha nad seboj: lev, ki bi si moge: priboriti svet in se ne upa dvigniti oči od žene. i jo ljubi evo vam ju: uaka te čudov te komedije! „Cyrano de Bergerac“ je uvr čen v letošnji repertoar ljubljanskega Narodnega led li ča.

Pisarniške potrebščine ovojni, pisalni in
pisarniški papir
in trgovske knjige priporoča papirnica

IVAN BONAČ v Ljubljani, Šelenburgova ul.

Kavarna, slaščičarna in pekarna

JAKOB ZALAZNIK

Ljubljana, Stari trg št. 21

TRGOVSKA BANKA, D. D.

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

„Orient“, družba z o. z., Ljubljana

Tovarna oljnatih barv, steklarskega kleja, lakov in
firneža – Zaloga pleskarskih in slikarskih potrebščin

SREČKO POYŠE

uglaševalec klavirjev v operi in pri privatnih strankah
Ljubljana, Tržaška cesta 43

Modna krojačnica za gospode in dame

J. Sušnik, Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

„Adrija“

mednarodna transportna in komisijaka družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 31 – Maribor, Rakok, Jesenice
Neslov na brojavke: „Adrijaspad“ – Tekoči računi: Zadržna gospodarska
banka – Interurbanski telefon št. 781

Mednarodni transporti – Prevoz vsevrstne robe – Vkladiščanje robe
– Komisija – Carinsko govedništvo – Transportno osiguranje –
Zbirni promet na vse strani – Prekomorski transporti – Zastopništvo
in zveze v vseh večjih trgovskih centrih tuzemstva in inozemstva

Založna knjigarna

Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg družba
z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16

CLA
MOR

A SINKOVIC
NASI K SOSS
LJUBLJANA * MESTNI TRG * 19

MODNA * TRGOVINA *
ZA * DAME * IN * GOSPODE *

Urejuje Fran Lipah. — Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Cena 4 Din.